

Sygn. akt II Ca 339/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera SSO Paweł Lasoń (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa D. Z. i P. Z.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 8 marca 2017 roku, sygn. akt I C 142/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach pierwszym i drugim sentencji w ten sposób, że zasądzoną od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2.000 złotych podwyższa do kwoty 3.000 (trzy tysiące) złotych;
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSO Dariusz Mizera SSO Paweł Lasoń

Sygn. akt: II C 339/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 marca 2017 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. I Wydział Cywilny zasądził od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. na rzecz powodów D. Z. i P. Z. kwotę 2.000,00 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 października 2016 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia, oddalając dalej idące żądania powodów, którzy domagali się zasądzenia łącznie kwoty 5.642 złote tytułem zmarnowanego urlopu. Sąd zniósł koszty procesu pomiędzy stronami.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 czerwca 2016 roku powódka D. Z. zawarła z pozwanym (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. umowę, której przedmiotem był pobyt powódki i powoda P. Z. w Hotelu (...) w okresie od dnia 17 lipca do dnia 27 lipca 2016 roku. Powyższy hotel miał 3 kategorię. Wyżywienie obejmowało 2 posiłki w ciągu dnia. Koszt pobytu wynosił kwotę 2.642,00 zł za jedną osobę.

Hotel (...) był oddalony o 120 km od S. i znajdował się około 50 m od piaszczystej plaży. Hotel dysponował kortem tenisowym z oświetleniem, prostokątnym basenem o wielkości około 300 m², kajakami. Oferowana była wycieczka do T..

Powodowie wybrali Hotel (...), gdyż był położony stosunkowo niedaleko S., gdzie chcieli pojechać wypożyczonym samochodem. Powodowie interesowali się również wycieczką do T.. Dla powodów ważna była bliska odległość tego hotelu do piaszczystej plaży, kort tenisowy, duży basen i kajaki. Powodowie zabrali na wycieczkę swoje rakiety do tenisa, piłki. Dojazd z lotniska do tego hotelu miał trwać około 40 minut.

Po przybyciu na lotnisko we W. powodowie dowiedzieli się od rezydenta pozwanego, że nastąpiła zmiana hotelu. Nie poinformowano ich o przyczynie tejże zmiany. Powodowie wsiedli do autokaru, który zawiózł ich do Hotelu (...), położonego ponad 200 km od S.. Z lotniska powodowie mieli jechać na południe do Hotelu (...), zamiast tego zostali zawiezieni w przeciwnym kierunku. Podróż trwała około 2,5 h. Powodowie nie wiedzieli gdzie ten autokar jedzie. Gdy powodowie przybyli do Hotelu (...), to nie było tam rezydenta pozwanego. Powodowie nie zostali poinformowani do kiedy tam zostają.

Hotel (...) miał 4 kategorię. Powodowie zostali zakwaterowani w dwuosobowym pokoju z klimatyzacją, wyposażonym w radioodbiornik, telewizor (taki standard miał obowiązywać ich podczas pobytu w Hotelu (...)). Hotel zastępczy był oddalony od plaży o 900 m. Na plaży znajdowały się kamienie. Można się było na nią dostać korzystając z kursującego w określonych godzinach busa. Ten hotel dysponował basenem o nieregularnym kształcie o powierzchni około 120 m² i głębokości 0,8-1,8 m. Powodowie zostali objęci w hotelu zastępczym formułą all inclusive. Nie było tam kortu tenisowego, możliwości wypożyczenia kajaku, nie organizowano wycieczki do T.

W dniu 18 lipca 2016 roku powodowie złożyli rezydentowi pozwanego pisemną reklamację, w której zażądali ulokowania ich w Hotelu (...).

Pobyt powodów w Hotelu (...) trwał do końca wycieczki do dnia 27 lipca 2016 roku. W dniu 1 sierpnia 2016 roku powodowie złożyli pozwanemu kolejną reklamację, w której zażądali zwrotu kosztów zmarnowanego urlopu i zadośćuczynienia za nieudany urlop.

W oparciu o te ustalenia Sąd Rejonowy wskazał, że podstawę prawną roszczenia powodów stanowił art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 187), zgodnie z treścią którego organizator turystyki odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest spowodowane wyłącznie:

- 1) działaniem lub zaniechaniem klienta,
- 2) działaniem lub zaniechaniem osób trzecich, nieuczestniczących w wykonywaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo
- 3) siłą wyższą.

Odpowiedzialność odszkodowawcza organizatora imprezy turystycznej powstaje w razie łącznego spełnienia trzech przesłanek: niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o imprezę turystyczną, powstania szkody oraz adekwatnego związku przyczynowego między tym zdarzeniem a szkodą. Odpowiedzialność ta jest oparta na zasadzie ryzyka, gdyż organizator turystyki, chcąc uwolnić się od odpowiedzialności, musi udowodnić jedną z trzech ww. przesłanek egzoneracyjnych.

W orzecznictwie podnosi się, że art. 11a ust. 1 cytowanego aktu prawnego może być podstawą odpowiedzialności organizatora turystyki za szkodę niemajątkową w postaci tzw. zmarnowanego urlopu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., sygn. akt III CZP 79/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r., sygn. akt I CSK 372/10).

Przesłanki uzasadniające zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego na podstawie art. 11a ust. 1 tejże ustawy są zbieżne z przesłankami zasadności odszkodowania, z tym że w odróżnieniu od odszkodowania, w drodze zadośćuczynienia pieniężnego rekompensacie mogą podlegać – wywołane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy – ujemne doznania psychiczne w postaci cierpienia, bólu lub zakłócenia spokoju psychicznego w trakcie urlopu.

Powodowie wykazali wszystkie 3 przesłanki odpowiedzialności pozwanego.

Stosownie do treści art. 16a ust. 1 ustawy o usługach turystycznych organizator turystyki, który w czasie trwania danej imprezy turystycznej nie wykonuje przewidzianych w umowie usług, stanowiących istotną część programu tej imprezy, jest obowiązany, bez obciążania klienta dodatkowymi kosztami, wykonać w ramach tej imprezy odpowiednie świadczenia zastępcze. Jeżeli jakość świadczenia zastępczego jest niższa od jakości usługi określonej w programie imprezy turystycznej, klient może żądać odpowiedniego obniżenia ceny imprezy.

Zdaniem sądu pierwszej instancji pobyt powodów w hotelu zastępczym nie spełnił w znacznym stopniu standardów, którymi kierowali się oni przy pierwotnym wyborze hotelu. Powodom zależało bowiem na bliskim dostępie do plaży, a także na rozbudowanej infrastrukturze sportowej, które to kryteria spełniał Hotel (...). Hotel ten znajdował się również bliżej S., gdzie planowali jechać powodowie, ponadto organizowana była wycieczka do T..

Hotel (...) nie posiadał kortu tenisowego, wypożyczalni kajaków, położony był dalej od S. i plaży. Pobyt powodów w Hotelu (...) wiązał się w konsekwencji z mniejszym komfortem, z uwagi na niedostępność infrastruktury, której oczekiwali.

Powodowie doznali również stresu w związku z niespodziewaną zmianą hotelu. Informacja ta została im przekazana dopiero na lotnisku we W., bez podania przyczyny takiego stanu rzeczy.

Pozwany nie uwolnił się odpowiedzialności i nie wykazał żadnej z przesłanek egzoneracyjnych określonych w art. 11a ust. 1 ustawy o usługach turystycznych.

Z tych też względów Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 października 2016 r. do dnia zapłaty. Sąd oddalił powództwo o zadośćuczynienie w pozostałym zakresie jako nadmiernie wygórowane. Należy zaznaczyć, że powodowie zostali zakwaterowani w pokoju o zbliżonym standardzie, a także objęto ich formułą all inclusive. Hotel (...) posiadał również basen, choć mniejszy od tego oferowanego przez Hotel (...).

W ocenie Sądu zasądzenie od pozwanego kwoty wyższej niż cena imprezy turystycznej, którą uścili powodowie, byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

W ocenie Sądu powodowie nie wykazali, że w wyniku nienależytego wykonania przez pozwanego umowy ponieśli szkodę majątkową stąd w całości oddalono żądanie zasądzenia odszkodowania w kwocie 2.642 złote.

Zdaniem Sądu tzw. Tabela frankfurcka nie jest wiążąca dla polskich sądów, które mogą, ale nie muszą z niej posiłkowo korzystać w zakresie ustalania wysokości szkody majątkowej poniesionej w wyniku tzw. nieudanego urlopu.

W ocenie Sądu powodowie nie udowodnili, że ponieśli jakieś dodatkowe koszty, wyższe od tych, które wiązałyby się z pobytem w Hotelu (...) (tj. tym, w którym zgodnie z umową mieli spędzić wypoczynek.)

Z uwagi na wynik postępowania, charakter roszczenia Sąd zniósł kosztu procesu między stronami na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł pełnomocnik powodów zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 322 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznanie, że powodowie nie wykazali, iż w wyniku nienależytego wykonania przez pozwanego umowy ponieśli szkodę majątkową, mimo, że szkoda majątkowa, którą ponieśli powodowie polegała na uiszczeniu przez powodów ceny za pobyt w Hotelu (...) zawyżonej co najmniej o 2.642 zł z uwagi na to, że Hotel (...) nie oferował infrastruktury oczekiwanej przez powodów.

Zdaniem skarżących doszło do naruszenia przez Sąd przepisów prawa materialnego, tj. art. 363 § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 471 k.c. w zw. z art. 11 a ustawy o usługach turystycznych w zw. z art. 5 k.c. poprzez oddalenie powództwa o odszkodowanie i uznanie, że roszczenie w kwotach po 1.500 zł na rzecz każdego w powodów jest nadmierne.

W konsekwencji powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania w pierwszej instancji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Zdaniem powodów pobyt w umówionym z pozwanym Hotelu (...) był wart ceny w kwocie 5.284 zł. Szkoda majątkowa winna być zaś wyceniana tzw. tabelą frankfurcką co też powodowie wykazali, a dodatkowo winno im przysługiwać zadośćuczynienie za stracony urlop.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja zasługiwała na częściowe uwzględnienie, co skutkowało zmianą zaskarżonego orzeczenia.

W pierwszej kolejności należy się odnieść do podniesionych przez stronę pozwaną zarzutów naruszenia przepisów postępowania, ponieważ jedynie prawidłowo ustalony stan faktyczny umożliwia właściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego, a tym samym ocenę zarzutów ich naruszenia.

Nietrafny pozostaje powtarzający się zarzut obrazu art. 233 § 1 k.p.c.. W przekonaniu Sądu Okręgowego, ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, została dokonana przez Sąd pierwszej instancji w sposób prawidłowy. Strona pozwana nie była w stanie zakwestionować ani kryteriów oceny dowodów (zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego) określonych w powołanym art. 233 § 1 k.p.c., ani poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu. W szczególności strona skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając. Skarżący może wskazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył zasady logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego i że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18.06.2004 r., sygn. akt II CK 369/03, LEX nr 174131).

Uznając zatem, że Sąd Rejonowy prawidłowo określił podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, możliwe było przejście do rozważenia zasadności podniesionych zarzutów naruszenia prawa materialnego. W tym zakresie należy w pierwszej kolejności odnieść się do art. 11a ustawy o usługach turystycznych.

Regulacja ta w sposób bezpośredni łączy się z dyrektywą nr 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek (Dz.Urz. L 158,23/06/1990 P. 0059 - dalej: "dyrektywa nr 90/314"), implementowaną przez wszystkie państwa Unii Europejskiej, także przez Polskę, co nastąpiło właśnie ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych. Art. 5 ust 2, dyrektywy stanowi, że w odniesieniu do szkody wyrządzonej konsumentowi w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, Państwa Członkowskie podejmą niezbędne kroki w celu zagwarantowania odpowiedzialności organizatora i/lub punktu sprzedaży detalicznej, chyba

że niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy nie wynika ani z ich winy, ani z winy innego usługodawcy, a jest wynikiem:

- zaniedbań, które ujawnią się w trakcie wykonywania umowy, spowodowanych przez konsumenta,
- takich zaniedbań, które spowodowane są przez stronę trzecią, niezwiązaną ze świadczeniem usług objętych umową i których nie można ich było przewidzieć lub uniknąć,
- braków spowodowanych siłą wyższą, jak określono w art. 4 ust. 6 akapit drugi ppkt ii), lub zdarzeniem, którego organizator i/lub punkt sprzedaży detalicznej lub usługodawca, nawet zachowując należytą staranność, nie mógł przewidzieć lub im zapobiec.

W rozumieniu art. 4 ust. 6 dyrektywy 90/314 siła wyższa to niezwykle i nieprzewidziane okoliczności niezależne od strony, która się na nie powołuje, i których konsekwencji mimo zachowania należytej staranności nie można było uniknąć.

To na gruncie tych przepisów zapadły kluczowe orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, kształtujące kierunki orzecznictwa sądownictwa krajowego. W wyroku z dnia 12 marca 2002 r., *S. Leitner v. TUI Deutschland GmbH*, nr C-168/00 rozważano stan faktyczny, którego przedmiotem było zatrucie salmonellą jakiemu ulegli turyści jednego z europejskich biur podróży w hotelu. Objawy zatrucia były na tyle poważne, że trwały do końca pobytu na wycieczce i uniemożliwiły wykorzystanie urlopu. W rozstrzygnięciu wskazano, że art. 5 dyrektywy 90/314 powinien być wykładany w ten sposób, że pojęciem szkody należy obejmować także uszczerbek niemajątkowy w postaci utraty przyjemności wypoczynku, Trybunał orzekł, iż wymieniony przepis "co do zasady przyznaje konsumentowi prawo do odszkodowania za uszczerbek niemajątkowy poniesiony na skutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez organizatora imprezy turystycznej".

Implementując dyrektywę 90/314 do polskiego porządku prawnego uchwalono ustawę z dnia z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r. poz. 196 ze zm.). Dyrektywa 90/314 statuuje pewien minimalny poziom ochrony jaki swoim klientom powinien zapewnić organizator turystyki. Odpowiednikiem powołanych przepisów dyrektywy jest art. 11a ustawy o usługach turystycznych.

Polski porządek prawny nie przewidywał i dotąd nie przewiduje wprost możliwości zasądzenia zadośćuczynienia na naruszenie obowiązku kontraktowego. Tego rodzaju ochrona przysługuje jedynie przez pryzmat naruszenia dóbr osobistych. Przyjmuje się że naruszenie dóbr osobistych może wystąpić również w reżimie kontraktowym, choć wielu autorów nadal wskazuje, że naruszenie niemajątkowych interesów osobistych pokrzywdzonego nie może nastąpić poza granicami odpowiedzialności *ex delicto*. (szerzej M. Safian Naprawienie krzywdy niemajątkowej w ramach odpowiedzialności *ex contractu* w: *Odpowiedzialność Cywilna Księga Pamiątkowa ku czci Profesora Adama Szpunara*; M. Sekuła-Lelenc *Odpowiedzialność za szkodę niemajątkową wyrządzoną niewykonaniem umowy o imprezę turystyczną – Lex Wolters Kluwer business Warszawa 2014*).

Zderzenie obu regulacji skutkowało koniecznością wykładni prawa wspólnotowego przez polskie sądy. W judykaturze Trybunału Sprawiedliwości utrwalona jest zasada nakazująca sądom krajowym stosowanie interpretacji prowspólnotowej wykładni przepisów prawa krajowego. Polega ona na preferowaniu takiej interpretacji prawa krajowego, jaka pozwalałaby przepisom tego prawa nadać znaczenie najbliższe normom i celom prawa wspólnotowego, a co najmniej doprowadzić do niesprzeczności między nimi. Gdyby wykładnia taka przekroczyła ramy wyznaczone prawem wewnętrznym, sąd krajowy nie powinien stosować normy krajowej jako niezgodnej z prawem wspólnotowym. (Patrz. Z. Radwański *W sprawie stosowania prounijnej wykładni prawa polskiego w umowie o usługach turystycznych w: W poszukiwaniu dobra wspólnego – Księga jubileuszowa Profesora Macieja Zielińskiego*).

Konsekwencją takiej właśnie wykładni prawa krajowego jest uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r. III CZP 79/10, w której wskazano, że przepis art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych

(jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268 ze zm.) może być podstawą odpowiedzialności organizatora turystyki za szkodę niemajątkową klienta w postaci tzw. zmarnowanego urlopu.

Sąd Rejonowy prawidłowo zatem zastosował art. 11a ustawy o usługach turystycznych jako podstawę zadośćuczynienia za szkody niemajątkowe powodów związane z koniecznością odpoczynku w miejscu, które nie odpowiadało ich oczekiwaniom. Sąd dysponował wystarczającym materiałem dowodowym pozwalającym wysnuć logiczny wniosek o wystąpieniu szkody niemajątkowej wyrażającej się utratą przyjemności, co najmniej z części zaplanowanego i opłaconego przez powodów urlopu.

W konsekwencji Sąd Rejonowy prawidłowo na podstawie art. 11a ustawy o usługach turystycznych przyjął wystąpienie szkody niemajątkowej.

W ocenie Sądu Okręgowego wysokość zasądzonych z tego tytułu kwot zadośćuczynienia nasuwa jednak istotne wątpliwości. Przepisy nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Sąd winien wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności konkretnej sprawy mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy. Zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego wysokość ta nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc winna być utrzymana w rozsądnych granicach. Powinna więc, być to kwota „odpowiednia”. Pozwany nie zaoferował powodom żadnego świadczenia, które byłoby w stanie zniwelować skutki negatywnych przeżyć związanych z koniecznością spędzenia urlopu w zupełnie innym miejscu niż strony się umówiły.

We wskazanym zakresie apelacja jest zasadna. Sąd pierwszej instancji mimo, że prawidłowo ustalił, że: Hotel (...) znajdował ok. 109 km dalej od wyspy S. niż hotel wybrany przez powodów, znajdował się w znacznej odległości od kamienistej (a nie oczekiwanej piaszczystej) plaży, że konieczny okazywał się dojazd busami, które kursowały o wyznaczonych porach, nie oferował basenu w wielkości oczekiwanej przez powodów, nie oferował kortu tenisowego, który stanowił główną atrakcję sportową dla powodów, kamienista plaża znajdowała się w odległości ok. 900 m. Sąd Rejonowy nie nadał tym okolicznościom wystarczającego znaczenia, co skutkowało częściowym oddaleniem powództwa o zadośćuczynienie.

Z uwagi na wyżej opisane braki i niedogodności powodowie otrzymali świadczenie niespełniające ich oczekiwań. Nie ma przy tym żadnego znaczenia ilość gwiazdek, którymi został oznaczony hotel przydzielony powodom. Jak zeznał powód, nawet gdyby hotel ten miał pięć gwiazdek, to P. i D. Z. i tak nie zdecydowałiby się na pobyt tamże z uwagi przede wszystkim na brak infrastruktury sportowej i bliskości plaży. Wskazać bowiem należy, że powodowie planując niemalże pół roku wcześniej miejsce wakacyjnego urlopu, zamierzali połączyć aktywny wypoczynek z relaksem na pobliskiej piaszczystej plaży. Podkreślić należy, że powodowie są nauczycielami wychowania fizycznego, a ponadto Pan P. Z. jest instruktorem tenisa, i w związku z powyższym infrastruktura sportowa obiektu hotelowego miała dla nich kluczowe znaczenie. W tym celu przygotowując się do imprezy turystycznej powodowie dokładnie zapoznawali się z ofertą sportową reklamowanych obiektów. Okazało się, że Hotel (...) był w tym zakresie najlepiej wyposażony i usytuowany, i dlatego też powodowie zdecydowali się spędzić urlop właśnie w tym miejscu. Tymczasem pozwany wysłał powodów bez ich woli i wiedzy do hotelu, który absolutnie nie spełniał ich oczekiwań.

Nic nie stało na przeszkodzie, aby przy ocenie roszczenia o zadośćuczynienie Sąd Rejonowy, posłużył się tabelą frankfurcką, która okazuje się bardzo pomocna przy tego rodzaju roszczeniach. Tabela ta stanowiąca orzeczenie 24. Izby Cywilnej LG Frankfurt jest efektem chęci ujednoczenia orzecznictwa w zakresie odpowiedzialności organizatorów w przypadku umowy o podróż, wskazał wady podróży i procentową wysokość zadośćuczynienia, które powinien otrzymać turysta.

Dyskomfort związany z koniecznością znoszenia opisanych w tabeli uciążliwości został rozsądnie określony właśnie przez przyznanie procentowego udziału ich wartości w cenie usługi. Są to jednak dane wykorzystywane pomocniczo do oceny roszczeń o charakterze niemajątkowym. W tym kontekście roszczenie powodów o zadośćuczynienie zostało w całości wykazane, a dochodzone kwoty w pełni uzasadnione. Zasadnym zatem było uwzględnienie

powództwa o zadośćuczynienie w całości czego Sąd Rejonowy nie uczynił. Skutkowało to koniecznością zmiany rozstrzygnięcia w tym zakresie. Na skutek nienależytego wykonania umowy przez stronę pozwaną powodowie doznali szkody niemajątkowej w postaci zmarnowanego urlopu, co uzasadnia zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zadośćuczynienia w kwotach po 1.500 zł.

Sąd pierwszej instancji zasadnie oddalił żądanie odszkodowania jako nieudowodnione. Odszkodowanie dotyczy bowiem szkody majątkowej i wymiernej, łatwo wyliczalnej. Gdyby zatem pozwani ponieśli koszty wynajmu kortu tenisowego, koszty wynajęcia samochodu dla dojazdu na Sycylię (za dodatkowe 109 kilometrów), bądź ponieśli efektywnie jakieś wydatki wynikające ze zmiany miejsca ich pobytu przysługiwałoby im roszczenie o odszkodowanie. Takich wydatków jednak nie wykazali. Niezrozumiałą jest sposób wyliczenia kwoty odszkodowania poprzez pomniejszenie ceny wycieczki o procentową wartość szkody określanej w tabeli frankfurckiej. Tabela ta we wskazanym zakresie określa wartości szkody niemajątkowej i sposób jej wyliczenia. Szkoda majątkowa nie została wykazana, bowiem powodowie nie udowodnili aby pobyt w hotelu (...), był tańszy niż pobyt w C. R.. To w takim wypadku możliwe byłoby przyjęcie szkody majątkowej. Skoro katalogowa cena pobytu w obu hotelach była zbliżona brak jest szkody majątkowej. Okoliczność, że hotel ten nie świadczył usług na których powodom zależało nie świadczy o szkodzie majątkowej, ale o szkodzie niemajątkowej, która znalazła swój wyraz w roszczeniu o zadośćuczynienie.

Z powołanych przyczyn Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony przez podwyższenie zasądzonej kwoty 2.000 złotych do kwoty 3.000 złotych. Mając na uwadze, że apelacja w pozostałej części podlegała na podstawie art. 385 k.p.c. oddaleniu Sąd Okręgowy na podstawie art. 100 k.p.c., zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami za instancję odwoławczą. Przy wartości przedmiotu zaskarżenia 3.642 złote Sąd uwzględnił jedynie 1.000 złotych.